

[Γ.Α.Φ CD 19 Φάκελος 8]
RW 40-173

Ο όγδοος φάκελος με τον κωδικό **RW 40-173** περιέχει στρατιωτικά έγγραφα (Ημερήσιες-Πρωινές-Βραδινές Αναφορές), **33** σελίδων. Καταγράφει το χρονικό διάστημα από **31.8.1944** έως **22.9.1944**. Αφορά στην Κρήτη.

Σελίδα 1 (περίληψη-μετάφραση)

Απόρρητο στρατιωτικό έγγραφο της Διοίκησης Φρουρίου Κρήτης προς την Ανώτατη Διοίκηση Στρατιών Ε, 22η Μεραρχία Πεζικού και 133η Μεραρχία Φρουρίου Κρήτης, με ημερομηνία 1.9.1944. Περιέχει Ημερήσια Αναφορά από 31.8.

(μετάφραση) I 1) Μικρής κλίμακας δραστηριότητα εναέριας αναγνώρισης από τον εχθρό.

2) Περίπολος, δυτικά των Ανωγείων (είκοσι τέσσερα χλμ νοτιοδυτικά του Ηρακλείου), εκτέλεσε πέντε ένοπλους συμμορίτες.

3) Περίπολος στην περιοχή της Ρουκάκα (δεκατρία χλμ ανατολικά της Παχιά Άμμου, Υποτομέας Λασιθίου) δραστηριοποιήθηκε εναντίων ένοπλων συμμοριτών που σκόπευαν να εμποδίσουν τον πληθυσμό στην παράδοση σιτηρών.

II 1) εξήντα μία αφίξεις αεροπλάνων με είκοσι τρεις άνδρες και 115.920 κιλά αγαθά του Γερμανικού Στρατού.

Εξήντα μια αναχωρήσεις αεροπλάνων με οχτακόσιους τριάντα έξι άνδρες και 21.900 κιλά αγαθά του Γερμανικού Στρατού.

2) Ο 3ος Λόχος 16ου Ορεινού Συντάγματος μετακινήθηκε προς τη Βουλισμένι (δύο χλμ δυτικά της Νεάπολης, Υποτομέας Λασιθίου).

Καιρός: ηλιοφάνεια.

Σελίδες 2-3 (περίληψη-μετάφραση)

Στρατιωτικό έγγραφο της Διοίκησης Φρουρίου Κρήτης. Περιέχει Ημερήσια Αναφορά.

(μετάφραση) I 1) Μεγάλης κλίμακας εναέρια δραστηριότητα του εχθρού στη βόρεια επάκτια ζώνη.

2) Επιχειρήσεις, με στόχο την έρευνα όλων συνολικά των μεγάλων πόλεων, ξεκίνησαν ξαφνικά σήμερα, στις 8:00, στα Χανιά, Ηράκλειο, Ρέθυμνο, Άγιο Νικόλαο και Νεάπολη.

3) Αναφορικά με τον έγγραφ 805/44 απορ. της 24.2.1944

Στο α) Διακόσιοι σαράντα νεκροί και εκατό ενενήντα έξι αιχμάλωτοι

Στο β) Ένα πολυβόλο, τέσσερα τυφέκια, ένα αυτόματο, ένα πιστόλι, πολεμοφόδια και καύσιμη ύλη.

Στο γ) Ένας τραυματίας.

II) Μετακινήσεις:

Από την περιοχή Καστελλίου μετακινήθηκε προς το Ηράκλειο η 1η, 2η, και 3η Πυροβολαρχία 23ης Μοίρας Βαριών Αντιαεροπορικών Πυροβόλων.

Το επιτελείο του 2ου Τάγματος 16ου Συντάγματος Πεζικού προς Θραψανό (έξι χλμ νοτιοδυτικά του Θραψανού)

Ο 5ος Λόχος 16ου Ορεινού Συντάγματος προς Καστέλλι

Ο 6ος Λόχος 16ου Ορεινού Συντάγματος προς Παναγιά (δέκα χλμ νοτίως του Καστελλίου)

Ο 7ος Λόχος 16ου Ορεινού Συντάγματος προς Αρκαλοχώρι (δέκα χλμ νοτιοδυτικά του Καστελλίου)

Μια διμοιρία του 13ου Λόχου 16ου Ορεινού Συντάγματος προς Ρουσσοχώρια (επτά χλμ νοτιοδυτικά του Καστελλίου)

Το επιτελείο 2ου Τάγματος 65ου Ορεινού Συντάγματος προς Βώρρους (τέσσερα χλμ ανατολικά του Τυμπακίου)

Ο 5ος Λόχος 65ου Ορεινού Συντάγματος προς Πλάτανο.

Ο 6ος Λόχος 65ου Ορεινού Συντάγματος προς Φανερωμένη (έξι χλμ ανατολικά του Τυμπακίου)

Ο 7ος Λόχος 65ου Ορεινού Συντάγματος προς Πιτσίδα (επτά χλμ νοτίως του Τυμπακίου)

Ο 8ος Λόχος 65ου Ορεινού Συντάγματος προς Κλήμα (πέντε χλμ βορείως του Τυμπακίου).

Σελίδες 4-5 (περίληψη-μετάφραση)

Στρατιωτικό έγγραφο της Διοίκησης Φρουρίου Κρήτης προς την Ανώτατη Διοίκηση Στρατιών Ε, 22η Μεραρχία Πεζικού και 133η Μεραρχία Φρουρίου Κρήτης, με ημερομηνία 2.9.1944. Περιέχει Ημερήσια Αναφορά από 1.9.

(μετάφραση) I 1) Μεγάλης κλίμακας δραστηριότητα της Πολεμικής Αεροπορίας του εχθρού στη βόρεια επάκτια ζώνη.

2) Επιχειρήσεις, με στόχο την έρευνα όλων συνολικά των μεγάλων πόλεων, ξεκίνησαν ξαφνικά σήμερα, στις 8:00, στα Χανιά, Ηράκλειο, Ρέθυμνο, Άγιο Νικόλαο και Νεάπολη.

3) Αναφορικά με τον έγγραφ 805/44 απορ. της 24.2.1944

Στο α) Διακόσιοι σαράντα νεκροί και εκατό ενενήντα έξι αιχμάλωτοι

Στο β) Ένα πολυβόλο, τέσσερα τυφέκια, ένα αυτόματο, ένα πιστόλι, πολεμοφόδια και καύσιμη ύλη.

Στο γ) Ένας τραυματίας.

II) Μετακινήσεις:

Από την περιοχή Καστελλίου μετακινήθηκε προς το Ηράκλειο η 1η, 2η, και 3η Πυροβολαρχία 23ης Μοίρας Βαριών Αντιαεροπορικών Πυροβόλων.

Το επιτελείο του 2ου Τάγματος 16ου Συντάγματος Πεζικού προς Θραψανό (έξι χλμ νοτιοδυτικά του Θραψανού)

Ο 5ος Λόχος 16ου Ορεινού Συντάγματος προς Καστέλλι

Ο 6ος Λόχος 16ου Ορεινού Συντάγματος προς Παναγιά (δέκα χλμ νοτίως του Καστελλίου)

Ο 7ος Λόχος 16ου Ορεινού Συντάγματος προς Αρκαλοχώρι (δέκα χλμ νοτιοδυτικά του Καστελλίου)

Μια διμοιρία του 13ου Λόχου 16ου Ορεινού Συντάγματος προς Ρουσσοχώρια (επτά χλμ νοτιοδυτικά του Καστελλίου)

Το επιτελείο 2ου Τάγματος 65ου Ορεινού Συντάγματος προς Βώρρους (τέσσερα χλμ ανατολικά του Τυμπακίου)

Ο 5ος Λόχος 65ου Ορεινού Συντάγματος προς Πλάτανο (δεκαπέντε χλμ από το Τυμπακί)

Ο 6ος Λόχος 65ου Ορεινού Συντάγματος προς Φανερωμένη (έξι χλμ ανατολικά του Τυμπακίου)

Ο 7ος Λόχος 65ου Ορεινού Συντάγματος προς Πιτσίδα (επτά χλμ νοτίως του Τυμπακίου)

Ο 8ος Λόχος 65ου Ορεινού Συντάγματος προς Κλήμα (πέντε χλμ βορείως του Τυμπακίου).

Σελίδα 6 (περίληψη-μετάφραση)

Απόρρητο στρατιωτικό έγγραφο της Διοίκησης Φρουρίου Κρήτης προς την Ανώτατη Διοίκηση Στρατιών Ε, 22η Μεραρχία Πεζικού και 133η Μεραρχία Φρουρίου Κρήτης, με ημερομηνία 3.9.1944. Περιέχει Ημερήσια Αναφορά από 2.9.

(μετάφραση) I 1) Μικρής κλίμακας δραστηριότητα εναέριας αναγνώρισης από τον εχθρό.

2) Κατά την έρευνα στις πόλεις του νησιού (βλπ ημερ. αναφ. από 1.9) αιχμαλωτίστηκαν χίλιοι πεντακόσιοι Έλληνες, μεταξύ των οποίων διακόσιοι εβδομήντα οχτώ ύποπτοι. Ένας Έλληνας εκτελέστηκε κατά την προσπάθεια διαφυγής του, δύο επιπλέον τραυματίστηκαν βαριά. Κατασχέθηκαν είδη του Γερμανικού Στρατού. Οι έρευνες βρίσκονται ακόμα σε εξέλιξη.

3) Στις 20:08, εχθρικό υποβρύχιο εντοπίστηκε, χίλια διακόσια μ. ανατολικά της νήσου στον Άγιο Νικόλαο. Στις 20:09, πυρά εναντίων του υποβρυχίου από Αντιαεροπορικά Πυροβόλα και Επάκτιο Πυροβολικό, ανταπόδοση των πυρών από το υποβρύχιο με βολές δύο πυροβόλων εναντίων της πόλης του Αγίου Νικολάου. Ένας Έλληνας νεκρός. Λόγω των καλά στοχευμένων πυρών μας, το υποβρύχιο καταδύθηκε και απομακρύνθηκε.

4) Έλεγχος στα νησιά Ελάσα (ανατολικές ακτές) και Γαϊδουρονήσι (νοτίως της Ιεράπετρας, στα νότια παράλια).

Αφίξεις αεροπλάνων: τριάντα, με είκοσι τέσσερις άνδρες και 48.100 κ. είδη του Γερμανικού Στρατού.

Αναχωρήσεις αεροπλάνων: είκοσι εννέα, με τριακόσιους πενήντα εννέα άνδρες και 17.100 κ. είδη του Γερμανικού Στρατού.

Συμπλήρωμα στην Ημ. Αναφ. της 1.9:

Αφίξεις αεροπλάνων: τριάντα τέσσερις, με οχτώ άνδρες και 63.400 κ. είδη του Γερμανικού Στρατού.

Αναχωρήσεις αεροπλάνων: τριάντα τέσσερις, με τετρακόσιους ενενήντα επτά άνδρες άνδρες και 3.200 κ. είδη του Γερμανικού Στρατού.

Σελίδα 7 (περίληψη-μετάφραση)

Απόρρητο στρατιωτικό έγγραφο της Διοίκησης Φρουρίου Κρήτης προς την Ανώτατη Διοίκηση Στρατιών Ε, με ημερομηνία 4.9.1944. Περιέχει Ημερήσια Αναφορά από 3.9.

(μετάφραση) I 1) Μικρής κλίμακας εναέρια δραστηριότητα από τον εχθρό.

- 2) Στρατιωτική επιχείρηση Ειδικού Σκοπού νοτιοδυτικά του Ηρακλείου.
- 3) Ο Υποτομέας Μεσσαρά ενσωματώθηκε στον Υποτομέα Ηρακλείου.
- 4) Μέσω εναέριας αναγνώρισης, δέκα χλμ δυτικά του Πάνορμου (ακτή ανατολικά του Ρεθύμνου), βομβαρδίστηκαν ομάδες πολιτών, εντοπισμένες σε σπηλιές, από Μοίρα Βομβαρδιστικών Αεροσκαφών τύπου Arado. Μια τοποθετούμενη περιπολία συνέλαβε έναν ύποπτο.

II 1) Αφίξεις αεροπλάνων: σαράντα τέσσερα, με 12.000 κ. είδη του Γερμανικού Στρατού.

Αναχωρήσεις αεροπλάνων: σαράντα τρία, με πεντακόσιους είκοσι εννέα άνδρες και 26.855 κ. είδη του Γερμανικού Στρατού.

2) Άφιξη στις 7:40, στο Ηράκλειο: τα μηχανοκίνητα πλοία "Pi 255", "Syr 438", "Sa. 133" με πενήντα έξι το. είδη σίτισης, πενήντα πέντε το. πολεμοφόδιων, 15,5 το. στρατιωτικού υλικού και μουσικών ειδών (:).

3) Αναχώρηση από Ηράκλειο: στις 20:00 το ατμόπλοιο «Egrel», στις 22:05 το ατμόπλοιο «Pelikan» με οχήματα, οπλισμό και στρατιωτικό εξοπλισμό.

Καιρός: ηλιοφάνεια.

Σελίδα 8 (περίληψη-μετάφραση)

Απόρρητο στρατιωτικό έγγραφο της Διοίκησης Φρουρίου Κρήτης προς την Ανώτατη Διοίκηση Στρατιών Ε, 22η Μεραρχία Πεζικού και 133η Μεραρχία Φρουρίου Κρήτης, με ημερομηνία 5.9.1944. Περιέχει Ημερήσια Αναφορά από 4.9.

(μετάφραση) I 1) Μικρής κλίμακας εναέρια αναγνώριση από τον εχθρό.

2) Σύμφωνα με μια ανεπιβεβαίωτη αναφορά, εβδομήντα έως εκατό συμμορίτες περικύκλωσαν τη Γαλλιά (εννέα χλμ ανατολικά του Τυμπακίου) και απηγάσαν τρεις πολίτες.

II Αφίξεις αεροπλάνων: τριάντα εννέα, με τρεις άνδρες και 39.905 κ. είδη του Γερμανικού Στρατού.

Αναχωρήσεις αεροπλάνων: τριάντα εννέα, με τετρακόσιους είκοσι τέσσερεις άνδρες και 30.540 κ. είδη του Γερμανικού Στρατού.

Καιρός: ηλιοφάνεια.

Σελίδα 9 (περίληψη-μετάφραση)

Απόρρητο στρατιωτικό έγγραφο της Διοίκησης Φρουρίου Κρήτης προς την Ανώτατη Διοίκηση Στρατιών Ε, 22η Μεραρχία Πεζικού και 133η Μεραρχία Φρουρίου Κρήτης, με ημερομηνία 6.9.1944. Περιέχει Ημερήσια Αναφορά από 5.9.

(μετάφραση) I 1) Μικρής κλίμακας εναέρια αναγνώριση από τον εχθρό.

2) Μεμονωμένη στρατιωτική επιχείρηση νοτιοδυτικά του Ηρακλείου έλαβε τέλος. Τα Ανώγεια (είκοσι δύο χλμ νοτιοδυτικά του Ηρακλείου) καταστράφηκαν.

3) Επίθεση εναντίων γερμανόφιλων Ελλήνων στις 4/5.9 στον Ρούβα (δυόμιση χλμ δυτικά του Αμπαλούζου, Μεσσαρά). Ένας συμμορίτης εκτελέστηκε και κατασχέθηκε ένα αγγλικό τυφέκιο. Τα εφαρμοσμένα μέτρα χωρίς αποτέλεσμα.

4) Δύο περιπολίες, με δύναμη διμοιρίας, δέχθηκαν πυρά, στις 10:00, δυτικά του βουνού Ξεροσκάφη (επτά χλμ νοτίως των Ανωγείων), από συμμαχίες. Δεν έχουν δοθεί επιπλέον λεπτομέρειες. Έναρξη μέτρων.

II 1) Αφίξεις αεροπλάνων: τριάντα τέσσερα με έξι άνδρες και 3.765 κ. είδη του Γερμανικού Στρατού.

Αναχωρήσεις αεροπλάνων: τριάντα πέντε, με πεντακόσιους πέντε άνδρες και 9.513 κ. είδη του Γερμανικού Στρατού.

2) Το Επιτελείο της Μοίρας Αντιαεροπορικών Πυροβόλων 22 μετακινήθηκε προς Τύλισσο (έντεκα χλμ νοτιοδυτικά του Ηρακλείου), ο Λόχος Καταδίωξης Συμμαχιών του 65ου Ορεινού Συντάγματος προς Δαμάστα (είκοσι χλμ δυτικά του Ηρακλείου).

Καιρός: ηλιοφάνεια.

Σελίδα 10 (περίληψη-μετάφραση)

Απόρρητο στρατιωτικό έγγραφο της Διοίκησης Φρουρίου Κρήτης προς την Ανώτατη Διοίκηση Στρατιών Ε, 22η Μεραρχία Πεζικού και 133η Μεραρχία Φρουρίου Κρήτης, με ημερομηνία 7.9.1944. Περιέχει Ημερήσια Αναφορά από 6.9.

(μετάφραση) I 1) Ενισχυμένου βαθμού εναέρια αναγνώριση από τον εχθρό, κυρίως πάνω από τον Κόλπο Μαλλίων, Ηράκλειο-Καστέλλι, περιοχή της Σούδας-Χανίων-Μάλεμε και τον εκεί ανήκοντα θαλάσσιο χώρο.

Στις 8:10-9:11, αεροπορική επίθεση με βόμβες και πολυβόλα εναντίων ορισμένων πλοίων μπροστά από το Ηράκλειο.

2) Στρατιωτική επιχείρηση εναντίων αναφερόμενης ομάδας Άγγλων πλησίον του Βαφέ (έξι χλμ νοτιοδυτικά του Βάμου). Συνελήφθησαν τρεις αναζητούμενοι Έλληνες.

Συνελήφθησαν δύο πράκτορες νοτιοδυτικά των Βουκολιών (νοτίως του Μάλεμε).

3) Μετακίνηση ενός λόχου 16ου Ορεινού Συντάγματος, με εντολή ασφάλισης χώρου, προς Τουρλωτή (ανατολική Μεσσαρά).

II 1) Αφίξεις αεροπλάνων: πενήντα επτά με έναν άνδρα και 2.910 κ. είδη του Γερμανικού Στρατού.

Αναχωρήσεις αεροπλάνων: πενήντα οχτώ, με επτακόσιους εβδομήντα εννέα άνδρες και 22.695 κ. είδη του Γερμανικού Στρατού.

2) Μετακίνηση Λόχου Σκαπανέων 135 προς στρατόπεδο παραπηγμάτων, δυτικά της Σούδας.

Καιρός: ηλιοφάνεια.

Σελίδα 11 (περίληψη-μετάφραση)

Απόρρητο στρατιωτικό έγγραφο της Διοίκησης Φρουρίου Κρήτης προς την Ανώτατη Διοίκηση Στρατιών Ε, 22η Μεραρχία Πεζικού και 133η Μεραρχία Φρουρίου Κρήτης, με ημερομηνία 8.9.1944. Περιέχει Ημερήσια Αναφορά από 7.9.

(μετάφραση) I 1) Μικρής κλίμακας εναέρια αναγνώριση από τον εχθρό.

2) Εκτέλεση ενός Έλληνα που είχε κλέψει βενζίνη, στους Βώρρους (δυτική Μεσσαρά).

II 1) Αφίξεις αεροπλάνων: πενήντα τρεις με δύο άνδρες και 8.800 κ. είδη του Γερμανικού Στρατού.

Αναχωρήσεις αεροπλάνων: πενήντα τρεις, με οχτακόσιους είκοσι δύο άνδρες και 14.360 κ. είδη του Γερμανικού Στρατού.

2) Μετακίνηση Μοίρας Αντιαεροπορικών Πυροβόλων 22 (χωρίς μια Πυροβολαρχία) και Τάγματος Αντιαρματικών, χωρίς έναν λόχο, στο δυτικό τμήμα για την εκεί μεταφορά τους.

3) Ο Λόχος Καταδίωξης Συμμοριών 65ου Ορεινού Συντάγματος, η Ομάδα Βάσης Ηρακλείου-Δύση και ο επιτελικός Λόχος 65ου Ορεινού Συντάγματος ανέλαβαν τον χώρο επιτήρησης στα Πεζά.

4) Μετακίνηση του 6ου Λόχου 16ου Ορεινού Συντάγματος προς Ξενιάκο (δεκατρία χλμ νοτίως του αεροδρομίου στο Καστέλλι)

5) Μεταφορά από αέρα εξακοσίων ανδρών της Μοίρας Πυροβολικού Τεθωρακισμένων 122 και οχτακοσίων δεκαπέντε Γερμανών και τριακοσίων σαράντα τεσσάρων Ιταλών από το 8ο Επιτελείο Μηχανικού.

Καιρός: ηλιοφάνεια.

Σελίδα 12 (περίληψη-μετάφραση)

Απόρρητο στρατιωτικό έγγραφο της Διοίκησης Φρουρίου Κρήτης προς την Ανώτατη Διοίκηση Στρατιών Ε, 22η Μεραρχία Πεζικού και 133η Μεραρχία Φρουρίου Κρήτης, με ημερομηνία 9.9.1944. Περιέχει Ημερήσια Αναφορά από 8.9.

(μετάφραση) I 1) Μικρής κλίμακας εναέρια αναγνώριση από τον εχθρό.

2) Διετάχθη για τη νύχτα της 8./9.9 αυξημένη προσοχή.

3) Επιχείρηση Ειδικού Σκοπού περιπόλου στην περιοχή Αρκαλοχωρίου (δέκα χλμ νοτιοδυτικά του αεροδρομίου στο Καστέλλι).

4) Για το εκεί 825 απορ.:

στο α) ένας νεκρός, δύο αιχμάλωτοι, εκατό σαράντα τρεις ύποπτοι

στο β) ένα αγγλικό τυφέκιο

στο γ) λείπει αναφορά

II 1) Αφίξεις αεροπλάνων: ενενήντα τρεις με έναν άνδρα και 8.300 κ. είδη του Γερμανικού Στρατού.

Αναχωρήσεις αεροπλάνων: ενενήντα τρεις, με χίλιους πεντακοσίους ενενήντα εννέα άνδρες και 15.070 κ. είδη του Γερμανικού Στρατού.

Καιρός: ηλιοφάνεια.

Σελίδα 13 (περίληψη-μετάφραση)

Απόρρητο στρατιωτικό έγγραφο της Διοίκησης Φρουρίου Κρήτης προς την Ανώτατη Διοίκηση Στρατιών Ε, 22η Μεραρχία Πεζικού και 133η Μεραρχία Φρουρίου Κρήτης, με ημερομηνία 10.9.1944. Περιέχει Ημερήσια Αναφορά από 9.9.

(μετάφραση) I 1) Μικρής κλίμακας εναέρια αναγνώριση από τον εχθρό.

2) Κατά την επιχείρηση σε περιοχή τέσσερα χλμ νοτιοανατολικά της Τυλίσσου (νοτιοδυτικά του Ηρακλείου) εκτελέστηκαν τέσσερις συμμαορίες, κατά την ανταλλαγή πυρών. Δύο Γερμανοί στρατιώτες νεκροί, λήφθηκαν ως λεία ένα τυφέκιο, ένα αυτόματο και ένα περίστροφο.

3) Ομάδα Έρευνας Πολεμικού Ναυτικού δέχθηκε πυρά στον δρόμο Ζήρου-Σητείας (ανατολικό τμήμα). Δεν υπάρχουν απώλειες, η ανταπόδοση ανεπιτυχής.

4) Κατά την αιφνιδιαστική επίθεση εναντίων θέσης Αντιαεροπορικών Πυροβόλων, στην περιοχή Καστελλίου, από πέντε συμμαορίες ένας ελαφρά τραυματίας. Οι συμμαορίες διέφυγαν.

5) Περίπολος εκτέλεσε έναν συμμαορίτη βορείως του Κόλπου του Πλακιά (νότια παράλια Υποτομέα Ρεθύμνου). Λήφθηκε ως λεία ένα περίστροφο.

6) Ρίχθηκαν βολές Πυροβολικού εναντίων της Παντάνασσας (δώδεκα χλμ νοτιοδυτικά του Ρεθύμνου). Κατασχέθηκαν ένα περίστροφο και στρατιωτικός εξοπλισμός.

II 1) Αφίξεις αεροπλάνων: ογδόντα εννέα με δύο άνδρες και 6.645 κ. είδη του Γερμανικού Στρατού.

Αναχωρήσεις αεροπλάνων: ογδόντα εννέα, με χιλίους τριακοσίους ενενήντα άνδρες και 23.785 κ. είδη του Γερμανικού Στρατού.

2) Αντικατάσταση του 1ου Λόχου Μηχανικού 22 από έναν λόχο της 133ης Μεραρχίας Φρουρίου Κρήτης, στο Πέραμα (είκοσι χλμ ανατολικά του Ρεθύμνου).

Καιρός: ηλιοφάνεια.

Σελίδα 14 (περίληψη-μετάφραση)

Απόρρητο στρατιωτικό έγγραφο της Διοίκησης Φρουρίου Κρήτης προς την Ανώτατη Διοίκηση Στρατιών Ε και 22η Μεραρχία Πεζικού, με ημερομηνία 11.9.1944. Περιέχει Ημερήσια Αναφορά από 10.9.

(μετάφραση) I 1) Μικρής κλίμακας εναέρια αναγνώριση από τον εχθρό.

2) Ένας άνδρας των Αντιαεροπορικών Πυροβόλων απήχθη στο Θραψανό, πλησίον του Καστελλίου. Κατόπιν ανεπιτυχούς απειλής αναφορικά με την παράδοση του, ρίχθηκαν βολές Πυροβολικού εναντίων του χωριού.

3) Πυρά ενέδρας εναντίων φορτηγού μεταξύ Αγίας Βαρβάρας-Βενεράτου (είκοσι πέντε χλμ νοτιοδυτικά του Ηρακλείου), ένας Γερμανός στρατιώτης τραυματίας.

4) Ανταλλαγή πυρών μεταξύ Λόχου Καταδίωξης Συμμαοριών και τριάντα περίπου συμμαοριτών, πλησίον της Δαμάστας (δεκαοκτώ χλμ δυτικά του Ηρακλείου), έξι συμμαορίες σκοτώθηκαν, ένας Γερμανός στρατιώτης τραυματίστηκε.

5) Πλησίον της Τυλίσσου (έντεκα χλμ νοτιοδυτικά του Ηρακλείου) σκοτώθηκε ένας συμμαορίτης στην προσπάθεια διαφυγής του, κατασχέθηκε ένα βελγικό πιστόλι.

6) Η πρόθεση Ελλήνων πολιτών να προβούν σε κλοπή μουλαριών από φάρμα του Πολεμικού Ναυτικού στο Καλάμι (επτά χλμ ανατολικά της Σούδας) απετράπη κατόπιν ανταλλαγής πυρών με τους πολίτες. Μια τοποθετούμενη για καταδίωξη αυτών περίπολος κατάσχεσε ένα ιταλικό πιστόλι και δύο αγγλικά αδιάβροχα.

II 1) Αφίξεις αεροπλάνων: ογδόντα ένα με 1.800 κ. είδη του Γερμανικού Στρατού.

Αναχωρήσεις αεροπλάνων: εβδομήντα εννέα με εννιακόσιους εξήντα εννέα άνδρες και 40.760 κ. είδη του Γερμανικού Στρατού.

2) Η διοίκηση της Μοίρας Επάκτιου Πυροβολικού Στρατού Ξηράς 283 αναλαμβάνει διοικητικά καθήκοντα στον Χώρο Επιτήρησης Μεσσαράς και η διοίκηση Υποομάδας Αντιαεροπορικών Πυροβόλων αναλαμβάνει τον Χώρο Επιτήρησης Καστελλίου.

Καιρός: ηλιοφάνεια.

Σελίδες 15-16 (περίληψη-μετάφραση)

Απόρρητο στρατιωτικό έγγραφο της Διοίκησης Φρουρίου Κρήτης προς την Ανώτατη Διοίκηση Στρατιών Ε και 22η Μεραρχία Πεζικού, με ημερομηνία 12.9.1944. Περιέχει Ημερήσια Αναφορά από 11.9.

(μετάφραση) I 1) Μικρής κλίμακας εναέρια αναγνώριση από τον εχθρό.

2) Εγκαταστάσεις του Γερμανικού Στρατού στον Ασώματο (είκοσι δύο χλμ νοτιοανατολικά του Ρεθύμνου), δέχθηκαν επιδρομή από συμμορίες. Απήχθησαν τρεις στρατιώτες. Αγνοείται πομπή προστασίας για την ενίσχυση των εγκαταστάσεων, με δύναμη είκοσι ανδρών και δώδεκα χωροφυλάκων. Μια ακολουθούμενη προς συνδρομή Ομάδα Μάχης, με δύναμη ενός λόχου, περικυκλώθηκε τις βραδινές ώρες από συμμορίες. Έως τώρα είκοσι τέσσερις νεκροί και τρεις τραυματίες. Δραστηριοποιήθηκε προς βοήθεια Ομάδα Μάχης, με δύναμη έξι λόχων και τεσσάρων πυροβολαρχιών.

3) Από τον βομβαρδισμό εναντίων του Θραψανού (πλησίον του Καστελλίου, δεξ Ημερ.Αναφ της 10.9, ψηφ.2) πέντε πολίτες νεκροί. Ένας Γερμανός στρατιώτης θα παραδοθεί πίσω σήμερα.

4) Σύμφωνα με αναφορά «Εμπίστου» (ανεπιβεβαίωτη) εκτελέστηκαν στη Γρηγοριά και Χάρακα (πεδιάδα της Μεσσαράς) δέκα Γερμανοί στρατιώτες. Ξεκίνησε έρευνα.

II 1) Αφίξεις αεροπλάνων: εβδομήντα τρεις με 350 κ. είδη του Γερμανικού Στρατού.

Αναχωρήσεις αεροπλάνων: εβδομήντα μια με εννιακόσιους εβδομήντα δύο άνδρες και 16.345 κ. είδη του Γερμανικού Στρατού.

2) Μεταφορά στην ηπειρωτική χώρα: πέντε άνδρες του 47ου Ορεινού Συντάγματος, είκοσι του 16ου Ορεινού Συντάγματος, πεντακόσιοι τριάντα έξι του 65ου Ορεινού Συντάγματος, εκατό ογδόντα πέντε της Μοίρας Αντιαεροπορικών Πυροβόλων 22, είκοσι του Τμήματος Πληροφοριών 22, εκατό πενήντα δύο του 22ου Συντάγματος Πυροβολικού, δεκατρείς των μονάδων της μεραρχίας, είκοσι τέσσερις του 58ου Συντάγματος Αντιαεροπορικών Πυροβόλων.

3) Μετακινήσεις: 4ος Λόχος Τάγματος Πεζικού 883 προς Πεζιά (δεκαπέντε χλμ νοτιοανατολικά του Ηρακλείου).

Το μηχανοκίνητο πλοίο «Ιωάννης» προς Ελούντα (Κόλπος του Μιραμβέλλου).

Η Φρουρά Λιμένα Χερσονήσου διαλύθηκε.

4) 20:00 Σούδα, από το Καταδιωκτικό Υποβρυχίων 2171 εκφορτώθηκαν έξι στρατιωτικά οχήματα, επτά πυροβόλα, πέντε οχήματα, δεκαοκτώ

μοτοσυκλέτες, ένα τρέιλερ και μια μονάδα, είκοσι δύο το. πολεμοφόδια και τέσσερις άλλοι διαφόρων ειδών Γερμανικού Στρατού.

5) Συμπλήρωμα στην Ημερ. Αναφ. της 10.9: Ηράκλειο, από πέντε μηχανοκίνητα πλοία εκφορτώθηκαν είκοσι επτά το. πολεμοφοδίων, δέκα οχήματα, είκοσι τέσσερις μοτοσυκλέτες, δύο μικρού μεγέθους τεθωρακισμένα , τρεις μονάδες, δύο κινητές κουζίνες, δύο συμπιεστές και εξήντα οχτώ το. διάφορων ειδών Γερμανικού Στρατού.

Καιρός: ηλιοφάνεια.

Σελίδα 17 (περίληψη-μετάφραση)

Απόρρητο στρατιωτικό έγγραφο της Διοίκησης Φρουρίου Κρήτης προς την Ανώτατη Διοίκηση Στρατιών Ε και 22η Μεραρχία Πεζικού, με ημερομηνία 13.9.1944. Περιέχει Ημερήσια Αναφορά από 12.9.

(μετάφραση) I 1) Έντονη εναέρια αναγνώριση από τον εχθρό.

2) 20:01 πτήση έξι εχθρικών αεροσκαφών, 20:42 ρίψη βομβών από εχθρικό αεροπλάνο πλησίον του αεροδρομίου στο Μάλεμε, δεν προκλήθηκαν υλικές ζημιές.

3) 23:15 πτήση εχθρικού αεροπλάνου πάνω από τον χώρο του Μάλεμε, έπειτα από κατ' επανάληψη αποπειρών προσέγγισης, στις 00:02 πυρά πολυβόλων εναντίων του αεροδρομίου, δεν προκλήθηκαν ζημιές.

4) 00:30, ρίψη βομβών από εχθρικό αεροπλάνο πλησίον του αεροδρομίου στο Καστέλλι, δεν προκλήθηκαν ζημιές.

5) Η στρατιωτική επιχείρηση στον χώρο του Ασωμάτου (είκοσι δύο χλμ νοτιοανατολικά του Ρεθύμνου) έλαβε τέλος. Μια ομάδα συμμοριτών, με δύναμη διακοσίων περίπου ανδρών, υποχώρησε κατόπιν ανταλλαγής πυρών. Εντοπίστηκε ομάδα φύλαξης ειδών γερμανικού στρατού. Δεν αληθεύουν οι αναφερόμενες χθεσινές απώλειες (δες Ημερ. Αναφ. από 11.9.1944). Οι δικές μας απώλειες: έξι νεκροί, έντεκα τραυματίες, δεκαέξι αγνοούμενοι. Εχθρικές απώλειες: έξι νεκροί.

II 1) Αφίξεις αεροπλάνων: είκοσι έξι με τέσσερις άνδρες.

Αναχωρήσεις αεροπλάνων: είκοσι οχτώ, με τριακόσιους ογδόντα εννέα άνδρες και 11.315 κ. είδη του Γερμανικού Στρατού.

2) Μεταφέρθηκαν στην ηπειρωτική χώρα: δεκατρείς άνδρες του 47ου Ορεινού Συντάγματος, τέσσερις του 16ου Ορεινού Συντάγματος, τριακόσιοι εβδομήντα επτά του 65ου Ορεινού Συντάγματος, έντεκα του 22ου Συντάγματος Πυροβολικού, σαράντα επτά της Μοίρας Αντιαρματικών 22, εκατό δεκατέσσερις της Μοίρας Αντιαεροπορικών Πυροβόλων 22, εβδομήντα δύο του Τάγματος Σκαπανέων 22, πενήντα δύο του Τμήματος Πληροφοριών 22, επτά του Τάγματος Εφεδρειών, εβδομήντα δύο διαφόρων άλλων μονάδων της μεραρχίας.

Καιρός: ηλιοφάνεια.

Σελίδα 18 (περίληψη-μετάφραση)

Απόρρητο στρατιωτικό έγγραφο της Διοίκησης Φρουρίου Κρήτης προς την Ανώτατη Διοίκηση Στρατιών, με ημερομηνία 14.9.1944. Περιέχει Ημερήσια Αναφορά από 13.9.

(μετάφραση) I 1) Μικρής κλίμακας εναέρια αναγνώριση από τον εχθρό, πάνω απ' όλο συνολικά το νησί. Τις βραδινές και νυχτερινές ώρες, αναζωπυρούμενη αεροπορική δραστηριότητα στη βόρεια θαλάσσια περιοχή, στις 20:15 ρίψη βομβών στο Μάλεμε, χωρίς υλικές ζημιές.

2) Ομάδα Αναγνώρισης, δύναμης δύο αξιωματικών, δύο υπαξιωματικών και δέκα ανδρών, δέχθηκε αιφνιδιαστική επίθεση από ισχυρή ομάδα συμμοριτών, στις 18:30 τέσσερα χλμ βορειοανατολικά του Ασκύφου (Υποτομέας Ρεθύμνου, έντεκα χλμ νοτιοδυτικά της Γεωργιούπολης). Σκοτώθηκε ένας αξιωματικός και ένας υπαξιωματικός, ένας αξιωματικός και δύο άνδρες τραυματίστηκαν ελαφριά. Θα ξεκινήσουν αντίποινα το πρωί της 14.9.1944.

II 1) Αφίξεις αεροπλάνων: είκοσι πέντε με 4.460 κ. είδη του Γερμανικού Στρατού.

Αναχωρήσεις αεροπλάνων: είκοσι έξι με τετρακόσιους δέκα άνδρες και 8.332 κ. είδη του Γερμανικού Στρατού.

2) Μεταφερόμενα στρατεύματα στην ηπειρωτική χώρα: εκατό εξήντα άνδρες του 65ου, 16ου και 47ου Ορεινού Συντάγματος εξήντα έξι του 22ου Συντάγματος Πυροβολικού, σαράντα εννέα του Τμήματος Πληροφοριών 22 και ογδόντα άλλων μονάδων της Μεραρχίας.

3) Η Υπεράσπιση Ακτών Ανατολικού Τομέα αναλήφθηκε από το Σύνταγμα Επάκτιου Πυροβολικού Στρατού Ξηράς 752.

4) Οι περιμετρικές ζώνες προστασίας στη γραμμή Αγία Γαλήνη-Πάνορμο επανδρώθηκαν από τον Λόχο Καταδίωξης Συμμοριών 746, 5. και 6./746, ενισχυμένο από τμήματα του 8. και 15/746.

5) Ο 3ος Λόχος Ορεινού Συντάγματος 746 μετακινήθηκε από τα Καλύβια, ως Εφεδρεία Συντάγματος 735, προς τον Βάμο

Καιρός: ελαφρά συννεφιασμένος, με αέρα.

Σελίδες 19-20 (περίληψη-μετάφραση)

Απόρρητο στρατιωτικό έγγραφο της Διοίκησης Φρουρίου Κρήτης προς την Ανώτατη Διοίκηση Στρατιών Ε και 133η Μεραρχία Φρουρίου Κρήτης, με ημερομηνία 15.9.1944. Περιέχει Ημερήσια Αναφορά από 14.9.

(μετάφραση) I 1) Κατά τη διάρκεια της ημέρας, μικρής κλίμακας εναέρια αναγνώριση από τον εχθρό. Τη νύχτα, «Αεροπλάνα Παρενόχλησης» στον χώρο της βόρειας Κρήτης. Ρίψη φωτιστικών βομβών με αλεξίπτωτα πάνω από το Ηράκλειο, Μάλεμε και Μάλια. Νοτιοδυτικά του Ηρακλείου, πιθανότατα εφοδιασμός των συμμοριών.

2) Από τις περιπόλους μας και μέσω αναφορών «Εμπίστων» διαπιστώθηκε συγκέντρωση συμμοριών στην περιφέρεια του Ηρακλείου. Στρατιωτικό όχημα δέχθηκε πυρά στον παραλιακό δρόμο, οχτώ χλμ ανατολικά του Ηρακλείου, δεν σημειώθηκαν απώλειες. Αναμένεται μια επιχείρηση συμμοριών εναντίον του Ηρακλείου.

II 1) Αφίξεις αεροπλάνων: είκοσι τέσσερις χωρίς φορτίο.

Αναχωρήσεις αεροπλάνων: είκοσι τέσσερις με διακόσιους εξήντα οχτώ άνδρες και 16.755 κ. στρατιωτικό υλικό του Γερμανικού Στρατού.

2) Το μηχανοκίνητο πλοίο «Drache» απέπλευσε στις 19:00, από τη Σούδα με: ογδόντα το. είδη Γερμανικού Στρατού, δύο πυροβόλα και πενήντα ένα οχήματα, ως φορτίο.

3) Το επιτελείο και ο 2ος Λόχος του Τάγματος Μελανοχιτώνων μετακινήθηκε προς Δαμάστα (είκοσι χλμ δυτικά του Ηρακλείου).

4) Άφιξη του Τάγματος Καταδίωξης Συμμοριών της 133ης Μεραρχίας Φρουρίου Κρήτης, με το επιτελείο στο Βενεράτο, ενός λόχου στα Κεράσια (ανατολικά του Βενεράτου) και ενός λόχου στον μύλο στα Πεζιά.

5) Μετακίνηση στην ηπειρωτική χώρα:

δέκα άνδρες του 47ου Ορεινού Συντάγματος,

δέκα του 16ου Ορεινού Συντάγματος,

σαράντα εννέα του 65ου Ορεινού Συντάγματος,

είκοσι της Μοίρας Θωρακισμένου Πυροβολικού 122,

εβδομήντα δύο του Τάγματος Μηχανικού 22,

είκοσι έξι του Τμήματος Πληροφοριών 22 και

εκατό πενήντα εννέα άνδρες διαφόρων μονάδων της Μεραρχίας.

Καιρός: συννεφιασμένος, με αέρα.

Σελίδες 21-22 (περίληψη-μετάφραση)

Απόρρητο στρατιωτικό έγγραφο της Διοίκησης Φρουρίου Κρήτης προς την Ανώτατη Διοίκηση Στρατιών Ε, με ημερομηνία 16.9.1944. Περιέχει Ημερήσια Αναφορά από 15.9.

(μετάφραση) I 1) Κατά τις βραδινές και νυχτερινές ώρες δραστηριότητα εναέριας «παρενόχλησης» με ρίψη βομβών στα αεροδρόμιο του Μάλεμε και Ηρακλείου. Δεν προκλήθηκαν υλικές ζημιές. Πάνω από την Κάνδανο (είκοσι τέσσερα χλμ νοτίως του Μάλεμε) πιθανή τροφοδοσία των συμμοριών μέσω δύο αεροπλάνων του εχθρού.

2) «Ομάδα Παρενόχλησης» του 2ου Λόχου Τηλεπικοινωνιών Κρήτης, δύναμης δώδεκα ανδρών, εντοπίστηκε δολοφονημένη στην περιοχή Τύλισσος-Βούτες (έντεκα χλμ νοτιοδυτικά του Ηρακλείου). Σχεδιάστηκαν μέτρα αντιποίνων, αρχικά, βολές «παρενόχλησης» πυροβολικού τη νύχτα προς 16.9 εναντίων περιοχής παραμονής συμμοριών.

3) Λόγω μεγάλης μετακίνησης μη ντόπιων ατόμων προς Ηράκλειο αποφασίστηκε η απαγόρευση κυκλοφορίας, για τον εκεί χώρο, από 19:00.

4) Για το έγγρ. 825/44 απορ. από 24.2.1944:

στο α) είκοσι

β) επτά τυφέκια, δύο αυτόματα, τρία πιστόλια, δύο χειροβομβίδες, πυρομαχικά Πεζικού

γ) είκοσι τρεις νεκροί (ένας αξιωματικός), δεκαοκτώ τραυματίες, δεκατρείς αγνοούμενοι

έξι Ελαφρά Πολυβόλα με εξαρτήματα, δεκαεπτά καραμπίνες, δέκα αυτόματα, εννέα πιστόλια, πυρομαχικά Πεζικού.

II 1) Αφίξεις αεροπλάνων: δέκα τέσσερις .

Αναχωρήσεις αεροπλάνων: δώδεκα με εκατό εβδομήντα τρεις άνδρες και 5.620 κ. στρατιωτικό υλικό.

2) Από την 22η Μεραρχία Πεζικού μεταφέρθηκαν από αέρα:

ενενήντα δύο άνδρες του 16ου Ορεινού Συντάγματος,

ενενήντα έξι του 65ου Ορεινού Συντάγματος,
δεκαπέντε του 22ου Συντάγματος Πυροβολικού
πενήντα του Τμήματος Πληροφοριών 22 και
πενήντα δύο διαφόρων μονάδων της Μεραρχίας.
Καιρός: συννεφιασμένος, με αέρα.

Σελίδα 23 (περίληψη-μετάφραση)

Απόρρητο στρατιωτικό έγγραφο της Διοίκησης Φρουρίου Κρήτης προς την Ανώτατη Διοίκηση Στρατιών Ε, με ημερομηνία 17.9.1944. Περιέχει Ημερήσια Αναφορά από 16.9.

(μετάφραση) I 1) Μικρής κλίμακας εναέρια αναγνώριση από τον εχθρό.
2) Συνολικά, τέσσερις αεροπορικές επιθέσεις χαμηλού ύψους εναντίων του δρόμου Ηρακλείου-Μαλίων και Ρεθύμνου-Περάματος. Απώλειες: τέσσερις νεκροί, τρεις τραυματίες και ζημιές σε τέσσερις ελκυστήρες και δεκατρία καμiónια.
3) 10:30, από εχθρικό αεροσκάφος, πετώντας πάνω από την περιοχή του Μάλεμε προς Νότο, διακρίθηκαν δύο μεγάλες φλόγες.

II 1) Αφίξεις αεροπλάνων: δέκα τέσσερις με τριακόσια κ. είδη του Γερμανικού Στρατού.

Αναχωρήσεις αεροπλάνων: δέκα εννέα με εκατό τριάντα έναν άνδρες και 12.500 κ. είδη του Γερμανικού Στρατού.

2) Μεταφέρθηκαν από αέρα προς την ηπειρωτική χώρα:
οχτώ άνδρες του 65ου Ορεινού Συντάγματος,
δεκατρείς του 16ου Ορεινού Συντάγματος,
τριάντα εννέα διαφόρων μονάδων της 22ης Μεραρχίας Πεζικού.
Καιρός: συννεφιασμένος, με αέρα.

Σελίδα 24 (περίληψη-μετάφραση)

Απόρρητο στρατιωτικό έγγραφο της Διοίκησης Φρουρίου Κρήτης προς την Ανώτατη Διοίκηση Στρατιών Ε και 133η Μεραρχία Φρουρίου Κρήτης, με ημερομηνία 18.9.1944. Περιέχει Ημερήσια Αναφορά από 17.9.

(μετάφραση) I 1) Παράλληλα με τη μικρής κλίμακας εναέρια αναγνώριση, περιπολίες καταδιωκτικών αεροπλάνων, πιθανότατα, από βρισκόμενο πλησίον της Σαντορίνης αεροπλανοφόρο.
2) Από τρεις αεροπορικές επιθέσεις χαμηλού ύψους εναντίων φαλάγγων οχημάτων στην περιοχή Ρεθύμνου, Ηρακλείου και Μαλίων ένα όχημα κάηκε ολοσχερώς, και υπήρξε ένα νεκρός και ένας τραυματίας. Ένα εχθρικό αεροπλάνο καταρρίφθηκε.
3) Αεροπορικός βομβαρδισμός στο μηχάνημα καταγραφής πτήσεων, στο ακρωτήριο Σπάθα. Ένας νεκρός και δυο βαριά τραυματίες.

II 1) Αφίξεις αεροπλάνων: δώδεκα

Αναχωρήσεις αεροπλάνων: δεκατρείς με εκατό έντεκα άνδρες και 12.195 κ. στρατιωτικές αποσκευές.

Καιρός: συννεφιασμένος, με αέρα.

Σελίδα 25 (περίληψη-μετάφραση)

Απόρρητο στρατιωτικό έγγραφο της Διοίκησης Φρουρίου Κρήτης προς την Ανώτατη Διοίκηση Στρατιών Ε, με ημερομηνία 19.9.1944. Περιέχει Ημερήσια Αναφορά από 18.9.

(μετάφραση) I 1) Καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας, περιπολίες εναέριας αναγνώρισης με αεροσκάφη τύπου Jabo στην περιοχή των βορείων ακτών.

2) Τρεις αεροπορικές επιθέσεις χαμηλού ύψους εναντίων φαλάγγων οχημάτων ανατολικά του Αγίου Νικολάου, νοτιοανατολικά και δυτικά του Ρεθύμνου. Απώλειες: τέσσερις νεκροί, έντεκα τραυματίες και προκλήθηκαν ζημιές σε τρεις ελκυστήρες και επτά καμιόνια.

3) Εναέρια επιθέσεις από τέσσερα αεροπλάνα, τύπου Jabo, με ρίψη δέκα βομβών στο λιμάνι της Σούδας. Προκλήθηκαν λίγες υλικές ζημιές.

4) Τριπλή επίθεση με πολυβόλα αεροσκαφών εναντίων πυροβολαρχίας στα Δράμια (δυτικά του Ρεθύμνου). Πρόκληση φωτιάς σε ένα καμιόνι.

5) 19.9., 02:20-03:05, κανονιοβολισμός του λιμένα και του αεροδρομίου Ηρακλείου από 3-4 ναυτικές μονάδες και από απόσταση είκοσι δύο χλμ. Πενήντα περίπου βολές διαμετρήματος 15 cm. Ο στόχος εκτός της εμβέλειας των δικών μας πυροβολαρχιών.

II 1) Αφίξεις αεροπλάνων: είκοσι πέντε με διακόσια κ. στρατιωτικών αποσκευών.

Αναχωρήσεις αεροπλάνων: δεκαεπτά με διακόσιους ογδόντα δύο άνδρες και 2.595 κ. είδη του Γερμανικού Στρατού.

2) Εκκένωση του χώρου Ιεράπετρα-Παχιά Άμμος. Η μετακίνηση του Περιφερειακού Φρουραρχείου Αγίου Νικολάου προβλέπεται για την 20.9.

Σελίδες 26-27 (περίληψη-μετάφραση)

Απόρρητο στρατιωτικό έγγραφο και τηλεγράφημα ιδίου περιεχομένου της Διοίκησης Φρουρίου Κρήτης προς την Ανώτατη Διοίκηση Στρατιών Ε και 133η Μεραρχία Φρουρίου Κρήτης, με ημερομηνία 20.9.1944. Περιέχει Ημερήσια Αναφορά από 19.9.

(μετάφραση) I 1) Έντονη εναέρια δραστηριότητα από τον εχθρό.

2) Δική μας δραστηριότητα περιπόλων στους εκκενωμένους χώρους.

II. Λείπει αναφορά

Καιρός: συννεφιασμένος.

Σελίδα 28 (περίληψη-μετάφραση)

Απόρρητο τηλεγράφημα της Διοίκησης Φρουρίου Κρήτης προς την Ανώτατη Διοίκηση Στρατιών Ε, με ημερομηνία 20.9.1944. Περιέχει συμπλήρωμα στην Ημερήσια Αναφορά από 19.9.

(μετάφραση) II Αφίξεις αεροπλάνων: σαράντα με 1.070 κ. στρατιωτικό υλικό
Αναχωρήσεις αεροπλάνων: τριάντα πέντε με εξακόσιους δώδεκα άνδρες και 3.800 κ. είδη του Γερμανικού Στρατού.

Σελίδα 29 (περίληψη-μετάφραση)

Απόρρητο τηλεγράφημα της Διοίκησης Φρουρίου Κρήτης προς την Ανώτατη Διοίκηση Στρατιών Ε, με ημερομηνία 20.9.1944. Περιέχει Βραδινή Αναφορά.

(μετάφραση) I 1) Έντονη εναέρια δραστηριότητα από τον εχθρό.

Επίθεση με πτώση από τέσσερα έως έξι αεροπλάνα, τύπου Martlett (απογείωση από αεροπλανοφόρο νοτίως της Κρήτης) στα μηχανήματα καταγραφής πτήσεων στην Παλαιόχωρα. Μικρές υλικές ζημιές.

2) Κατάσταση των συμμοριών: ηρεμία

Σελίδα 30 (περίληψη-μετάφραση)

Απόρρητο τηλεγράφημα της Διοίκησης Φρουρίου Κρήτης προς την Ανώτατη Διοίκηση Στρατιών Ε και Ανώτατη Διοίκηση Γερμανικής Πολεμικής Αεροπορίας στην Ελλάδα, με ημερομηνία 21.9.1944. Περιέχει Πρωινή Αναφορά από 20.9.

(μετάφραση) 1) 20.9, 13:30 αεροπορική επίθεση στην Παλαιόχωρα, ένας νεκρός.

2) 18:29, τρία εχθρικά πολεμικά πλοία σαράντα μίλια βορείως του Ηρακλείου, πιθανότατα εύδρομα ή αντιτορπιτικά με δυτική πορεία.

3) 22:58, βολές από τη θάλασσα εναντίων της 10ης Πυροβολαρχίας ανατολικά του Ακρωτηρίου, με-όπως φαίνεται- πυροβόλα 10 cm. Ο κανονιοβολισμός πιθανότατα από εύδρομα που είχαν εντοπιστεί προηγουμένως πλησίον του Ηρακλείου, με δυτική πορεία.

Σελίδα 31 (περίληψη-μετάφραση)

Απόρρητο στρατιωτικό έγγραφο της Διοίκησης Φρουρίου Κρήτης προς την Ανώτατη Διοίκηση Στρατιών Ε, με ημερομηνία 21.9.1944. Περιέχει Ημερήσια Αναφορά από 20.9.

(μετάφραση) I 1) 07:30, επίθεση χαμηλού ύψους από δύο αεροπλάνα, τύπου Marlett με πολυβολισμό εναντίων της βάσης υδροπλάνων στη Σούδα.

2) 13:30, αεροπορική επίθεση στην Παλαιόχωρα. Ένας νεκρός.

3) 22:58, Πυροβολαρχία, ανατολικά του Ακρωτηρίου, δέχθηκε βολές, χωρίς αποτέλεσμα, από την πλευρά της θάλασσας, πιθανότατα, με πυροβόλα 15 cm. Ο κανονιοβολισμός πιθανότατα από εύδρομα που είχαν εντοπιστεί λίγο πριν το βράδυ, πλησίον του Ηρακλείου με δυτική πορεία.

4) Πραγματοποιήθηκε εκκαθάριση της Γραμμής ανατολικά του Αγίου Νικολάου-Κριτσά-Μύρτος (δεκατέσσερα χλμ δυτικά της Ιεράπετρας). Παράλληλα, ανατίναξη των δρόμων Άγιος Νικόλαος-Κριτσά (τέσσερα χλμ νοτιοανατολικά του Αγίου Νικολάου), Ηράκλειο-Τυμπάκι (τρία χλμ βορειοανατολικά των Αγίων Δέκα)- Περάσμα Βουρβουλίτη.

5) Σχεδιασμός για την 21.9.1944: εκκένωση της Γραμμής ακρωτήριο Χερσονήσου, αεροδρόμιο Καστελλίου, Άγιοι Δέκα, Κόλπος Ματάλων (Κόλπος Μεσσαράς). Ανατίναξη του λιμένα Αγίου Νικολάου, της αποθήκης τροφοδοσίας στην περιοχή της Νεάπολης, του δρόμου Νεάπολης-Ηρακλείου.

II 1) Αφίξεις αεροπλάνων: είκοσι δύο χωρίς φορτίο.

Αναχωρήσεις αεροπλάνων: είκοσι εννέα με τετρακόσιους δεκαεπτά άνδρες και 7.047 κ. είδη του Γερμανικού Στρατού.

Καιρός: συννεφιασμένος.

Σελίδα 32 (περίληψη-μετάφραση)

Απόρρητο στρατιωτικό έγγραφο της Διοίκησης Φρουρίου Κρήτης προς την Ανώτατη Διοίκηση Στρατιών Ε και 133η Μεραρχία Φρουρίου Κρήτης, με ημερομηνία 22.9.1944. Περιέχει Ημερήσια Αναφορά από 21.9.

(μετάφραση) I 1) Πολύ μικρής κλίμακας εναέρια δραστηριότητα.

2) Επίθεση συμμαχιών στη βάση ραντάρ (;) 660 (δέκα χλμ δυτικά του Ηρακλείου). Επίθεση με υποστήριξη Πυροβολικού αποκρούστηκε. Ο επικεφαλής της μονάδας σκοτώθηκε.

3) Στο ανατολικό τμήμα καταστράφηκε ο λιμένας Αγίου Νικολάου, η αποθήκη Εφοδιασμού, στην περιοχή Λίμνες- Λατσίδα, και ο δρόμος Νεάπολης-Ηρακλείου πλησίον του Βραχασίου. Εκκένωση του χώρου ανατολικά και νοτιοανατολικά της Γραμμής «Βουνό με Μύλους» (είκοσι δύο χλμ ανατολικά του Ηρακλείου)-Καστέλλι- Αυγενική (είκοσι χλμ νοτιοδυτικά του Ηρακλείου)-Κόλπος Ματάλων (οχτώ χλμ νοτίως του Τυμπακίου). Εκκένωση του ανατολικού τμήματος του Κισσαμικού Κόλπου, ο οπλισμός ανατινάχθηκε. Εκκένωση όλων των «Φωλιών Άμυνας» πλησίον των ακτών, μέχρι την Παλαιόχωρα και τη Χώρα Σφακίων.

II 1) Αφίξεις αεροπλάνων: εβδομήντα δύο με έναν άνδρα.

Αναχωρήσεις αεροπλάνων: εξήντα με επτακόσιους πενήντα οχτώ άνδρες και 44.060 κ. στρατιωτικό υλικό.

2) Μετακινήσεις: ο 2ος Λόχος Τάγματος Πεζικού 833 προς Κουνάβους (δώδεκα χλμ νοτιοανατολικά του Ηρακλείου), ο ιταλικός Λόχος «Merla» και η Πυροβολαρχία «St Markus» προς Γάζι (οχτώ χλμ δυτικά του Ηρακλείου).

Καιρός: ηλιοφάνεια.

Σελίδα 33 (περίληψη)

Τηλεγράφημα της Διοίκησης Φρουρίου Κρήτης προς την Ανώτατη Διοίκηση Στρατιών Ε, με ημερομηνία 22.9.1944. Αφορά Βραδινή Αναφορά (χωρίς καταγραφή).